Opsporing oogproblemen in de HAP bij personen met diabetes type 2

In het kort

Dit pilootproject, onderdeel van een Europese samenwerkingsverband (JACARDI), richt zicht op **het voorkomen van oogproblemen als gevolg van diabetes type 2**. Het doel is om te onderzoeken of een laagdrempelige screening binnen de huisartspraktijk haalbaar is. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een draagbare oogcamera. Het onderzoeksproject probeert lange wachttijden bij oogartsen te verminderen en de drempel voor screening te verlagen, zodat oogproblemen tijdig kunnen worden opgespoord en de juiste behandeling kan worden gestart.

Diabetes Liga & JACARDI

De **Diabetes Liga** is dé Vlaamse patiëntenvereniging voor mensen met diabetes, hun families en zorgverleners. In Vlaanderen leven naar schatting 600.000 mensen met diabetes, en elke 17 minuten ontvangt iemand de levenslange diagnose van deze chronische aandoening. Het aantal mensen met diabetes blijft onrustwekkend toenemen, wat ons motiveert om in te grijpen en de nodige ondersteuning te bieden. Onze organisatie mobiliseert, informeert en verbindt iedereen die met diabetes te maken heeft. Al jaren zetten we ons in voor het verbeteren van de levenskwaliteit van mensen met diabetes en het verhogen van het maatschappelijke bewustzijn rond deze aandoening. Samen met personen met diabetes, hun omgeving, zorgverleners, leden en vrijwilligers, streven we naar een kwaliteitsvol leven voor iedereen die door diabetes wordt beïnvloed.

JACARDI is een samenwerkingsverband om de belasting van hart- en vaatziekten en diabetes te verminderen in de Europese Unie. Dit Europees initiatief wil *best practices* en kosteneffectieve interventies integreren in verschillende landen en regio's. Kernaspecten hierbinnen zijn gelijkwaardigheid, sociale, culturele en etnische diversiteit. Verder is ook data beschikbaarheid van belang.

Binnen deze Joint Action zullen er 142 pilootprojecten over 21 Europese landen plaatsvinden. Deze projecten worden onderverdeeld in "werkpakketten", thema's die het volledige patiënten traject omvatten. Dit pilootproject kadert binnen het werkpakket over "geïntegreerde zorgpaden".

In totaal neemt de Diabetes Liga deel aan twee pilootprojecten en ook aan enkele inhoudelijke taken rond vroegtijdige opsporing van personen met een verhoogd risico op hart- en vaatziekten en diabetes.

Achtergrond

Diabetes kan op korte termijn verschillende gevolgen hebben zoals hypo's of hypers. Maar ook op lange termijn kunnen er verschillende gezondheidsproblemen optreden. Diabetes kan grote en kleine bloedvaten aantasten en de zenuwen. Dit kan hart- en vaatziekten, nierproblemen, zenuwaantasting, voetproblemen, ontstekingen in de mond en oogproblemen veroorzaken.

Dit project zoomt verder in op het ontstaan van oogproblemen. Kleine bloedvaatjes in het oog kunnen aangetast worden door een ontregeld suikerniveau in het bloed. Deze veranderingen in het netvlies zullen in eerste instantie door de persoon met diabetes niet opgemerkt worden. Pas in een later stadium treedt er gezichtsverlies op en in sommige gevallen blindheid.

Gelukkig hoeft het niet zover te komen en kan door een jaarlijkse oogscreening mogelijke oogproblemen op tijd worden opgespoord. Op dit moment worden personen met diabetes

doorverwezen naar de oogarts voor deze screening. Echter blijkt in de praktijk dit niet voor alle personen even evident om dit jaarlijks te laten opvolgen. Moeilijkheden om jaarlijks tot de oogarts te raken zijn de lange wachttijden, de afstand tot een oogarts, mogelijke stress die hier bij komt kijken.

Doel

Binnen dit project willen we de haalbaarheid bepalen van een nieuwe screeningsstrategie. Deze strategie bestaat uit het gebruik van een draagbare oogcamera met geautomatiseerde evaluatie binnen de huisartspraktijk. Dit om de toegang van personen met DT2 tot oogscreening te verbeteren.

Verloop van het project

Het doel is om met 10 tot 20 huisartspraktijken samen te werken en minimaal 500 personen met diabetes type 2 te screenen.

Personen met diabetes type 2 (18+), zonder verleden van oogproblemen die al langer dan 1 jaar geleden op oogcontrole zijn geweest zullen uitgenodigd worden om deel te nemen aan de screening georganiseerd in hun huisartspraktijk.

Op het moment van de afspraak zullen hun ogen gescreend worden met de draagbare oogcamera. Doormiddel van een app ondersteund door AI worden de foto's van het oog geanalyseerd en hebben we onmiddellijk resultaat. Ofwel is de foto interpreteerbaar en dan kan het netvlies er gezond uit zien. In dit geval zullen we de persoon uitnodigen om het jaar nadien terug te komen (in 2026). In het geval dat de foto interpreteerbaar is maar het netvlies ziet er niet gezond uit dan verwijzen we de persoon door naar een oogarts. Indien de foto **niet** interpreteerbaar is dan verwijzen we ook door.

Na het nemen van de foto vragen we aan de deelnemer om een korte vragenlijst in te vullen over zijn ervaring tijden de oogscreening. Na afloop van de eerste screeningsmomenten in 2025 zullen we evaluatiegesprekken voeren met de zorgverlener van de huisartspraktijk betrokken bij dit project. Samen met de cijfergegevens over het aantal uitgenodigde en gescreende deelnemers kunnen we een haalbaarheidsevaluatie uitvoeren.

Relevantie

Dit is een uniek project waarbij een recente zorginnovatie wordt gebruikt. We zijn een van de eerst regio's binnen Europa die zullen werken met de Remidio FOP. Deze camera werd in verschillende wetenschappelijke studies gevalideerd als een betrouwbare methode om oogproblemen bij personen met diabetes op te sporen. Het voordeel van deze screeningsmethode is dat personen lokaal en mobiel gescreend kunnen worden.

Zoals aangegeven is een kernaspect van de samenwerking met JACARDI diversiteit. Binnen dit project willen we hier dan ook sterk op inzetten. In tegenstelling tot veel ander wetenschappelijk onderzoek zullen we samenwerken met praktijken met patiënten met diverse achtergronden . Niet alle groepen zijn even makkelijk om te bereiken. Om zoveel mogelijk personen bij deze studie te betrekken zullen we onze materialen vertalen & samenwerken met tolken.

Specifiek voor personen met diabetes type 2 hopen we op deze manier de drempel om deel te nemen aan een oogonderzoek te verlagen. Een voordeel is dat de deelnemers onmiddellijk hun resultaat weten en enkel indien nodig een afspraak dienen te maken bij de oogarts. Uiteindelijk hopen we dat oogschade sneller zal gedetecteerd en opgevolgd kan worden.

Voor de arts/verpleegkundige in de huisartspraktijk zien we als voordeel een nog hogere betrokkenheid in het zorgpad voor personen met diabetes type 2. Ze worden nauw betrokken bij het onderzoek en zullen betrokken worden bij het voorstellen van de resultaten en de verdere implementatie op lange termijn.

Voor de oogarts zien we als voordeel een verlichting van de werklast door de getrapte screening.